

WCAG 2.1 Onderzoek niveau AA

URL Website <https://gemeenteraad.deventer.nl/>

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Onderzoeksgegevens.....	5
Scope van het onderzoek.....	5
Pagina's van de steekproef	5
Evaluatiemethode.....	5
Toegepast norm	6
Gebruikte technieken.....	6
Web browsers en mobiele apparaten.....	6
Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning	6
Samenvatting.....	6
Principe 1: Waarneembaar.....	7
Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven	7
Succescriterium 1.1.1 (niveau A): Niet-tekstuele content.....	7
Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media.....	8
Succescriterium 1.2.1: Louter geluid en louter videobeeld (vooraf opgenomen) .	8
Succescriterium 1.2.2: Ondertitels voor doven en slechthorenden (vooraf opgenomen)	8
Succescriterium 1.2.3: Audiodescriptie of media alternatief (vooraf opgenomen)	9
Succescriterium 1.2.4: Ondertitels voor doven en slechthorenden (live).....	9
Succescriterium 1.2.5: Audiodescriptie (vooraf opgenomen)	9
Richtlijn 1.3: Aanpasbaar	9
Succescriterium 1.3.1: Info en relaties.....	10
Succescriterium 1.3.2: Betekenisvolle volgorde	10
Succescriterium 1.3.3: Zintuiglijke eigenschappen.....	11
Succescriterium 1.3.4: Weergavestand	12
Succescriterium 1.3.5: Identificeer het doel van de input	12
Richtlijn 1.4.: Onderscheidbaar	12
Succescriterium 1.4.1: Gebruik van kleur	13
Succescriterium 1.4.2: Geluidsbediening	13
Succescriterium 1.4.3: Contrast	13
Succescriterium 1.4.4: Herschalen van tekst.....	14
Succescriterium 1.4.5: Afbeeldingen van tekst.....	14

Succescriterium 1.4.10: Reflow	14
Succescriterium 1.4.11: Contrast van niet tekstuele content	15
Succescriterium 1.4.12: Tekstafstand.....	15
Succescriterium 1.4.13: Content bij hover of focus.....	15
Principe 2: Bedienbaar	16
Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijk.....	16
Succescriterium 2.1.1: Toetsenbord.....	16
Succescriterium 2.1.2: Geen toetsenbord	16
Succescriterium 2.1.4: Enkel teken sneltoetsen	17
Richtlijn 2.2: Genoeg tijd	17
Succescriterium 2.2.1: Timing aanpasbaar	17
Succescriterium 2.2.2: Pauzeren, stoppen, verbergen	18
Richtlijn 2.3: Toevallen en fysieke reacties	18
Succescriterium 2.3.1: Drie flitsen of beneden drempelwaarde.....	18
Richtlijn 2.4: Navigeerbaar	18
Succescriterium 2.4.1: Blokken omzeilen	18
Succescriterium 2.4.2: Paginatitel	19
Succescriterium 2.4.3: Focus volgorde.....	19
Succescriterium 2.4.4: Linkdoel (in context)	19
Succescriterium 2.4.5: Meerdere manieren.....	20
Succescriterium 2.4.6: Koppen en labels	21
Succescriterium 2.4.7: Focus zichtbaar.....	21
Richtlijn 2.5: Input modaliteiten	21
Succescriterium 2.5.1: Aanwijzergebaren	22
Succescriterium 2.5.2: Aanwijzerannulering.....	22
Succescriterium 2.5.3: Label in naam.....	22
Succescriterium 2.5.4: Bewegingsactivering	23
Principe 3: Begrijpelijk	23
Richtlijn 3.1: Leesbaar.....	23
Succescriterium 3.1.1: Taal van de pagina.....	23
Succescriterium 3.1.2: Taal van onderdelen	23
Richtlijn 3.2: Voorspelbaar	24
Succescriterium 3.2.1: Bij focus	24

Succescriterium 3.2.2: Bij input	24
Succescriterium 3.2.3: Consistente navigatie	24
Succescriterium 3.2.4: Consistente identificatie	25
Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer	25
Succescriterium 3.3.1: Foutidentificatie	25
Succescriterium 3.3.2: Labels of instructies	26
Succescriterium 3.3.3: Foutsuggestie.....	26
Succescriterium 3.3.4: Foutpreventie (wettelijk, financieel, gegevens).....	26
Principe 4: Robuust	27
Richtlijn 4.1: Compatibel	27
Succescriterium: 4.1.1: Parsen.....	27
Succescriterium: 4.1.2: Naam, rol, waarde.....	27
Succescriterium: 4.1.3: Statusberichten	28
Bijlage 1: Pagina's in de steekproef van het onderzoek	29

Onderzoeksgegevens

Type onderzoek : WCAG 2.1 Niveau AA

Rapport versie : 1.0

Uitgevoerd door : Gemeente Deventer

Onderzoeksdatum : 5 augustus 2020

Scope van het onderzoek

- Alle pagina's op <https://gemeenteraad.deventer.nl/>
- Alle webformulieren
- Een steekproef op de PDF documenten
- Niet de pagina's in het domein <https://deventer.raadsinformatie.nl/>

Pagina's van de steekproef

Totaal zijn 26 pagina's onderzocht. Het volledige overzicht is opgenomen in bijlage 1.

Evaluatiemethode

Het onderzoek is een onderzoek naar waar de site (nog) niet voldoet aan de norm van WCAG 2.1, niveau AA.

Overheden hoeven niet aan alle richtlijnen van WCAG 2.1 te voldoen. Voor hen maakt de wet uitzonderingen. Zie voor meer informatie over uitzonderingen de [website digitoegankelijk.nl](http://website.digitoegankelijk.nl).

Testen gebeurt voor een groot deel handmatig en aan de hand van een steekproef. Ondanks alle zorgvuldigheid bij het samenstellen van de steekproef en het onderzoek kan het zijn dat een probleem niet gesignaleerd wordt. Ook kan het zijn dat een punt in de toekomst anders beoordeeld wordt omdat technologieën en hulpparaatuur doorontwikkeld worden.

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de [evaluatiemethode WCAG-EM](#) en omvat alle 50 eisen van de WCAG 2.1 niveau A en AA.

Toegepast norm

[EN 301 549](#) (PDF, 1,9 Mb). Deze norm bevat integraal [WCAG 2.1](#).

Gebruikte technieken

Bij dit onderzoek is er vanuit gegaan dat [alle door W3C uitgebrachte technieken](#) ondersteund zijn door toegankelijkheid en dus gebruikt mogen worden.

Web browsers en mobiele apparaten

Bij dit onderzoek zijn de volgende webbrowsers en mobiele apparaten gebruikt:

- MAC OS 13.51 met:
 - Chrome
 - Firefox
 - Safari met voice over
- Windows 10 met:
 - Chrome met Fusion
 - Edge met Fusion

Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning

De website is geschikt voor alle gangbare browsers en hulpapparatuur.

Samenvatting

Uit het onderzoek is gebleken dat de website nog niet voldoet aan alle 50 succescriteria.

De belangrijkste bevindingen zijn:

- Het contrast van de voor- en achtergrondkleuren op de website en in PDF documenten.

- De bedienbaarheid van formulieren.
- Het kunnen navigeren op de website en in PDF documenten met het toetsenbord.
- Op de website ontbreken alternatieve teksten bij foto's.

Principe 1: Waarneembaar

Informatie en componenten van de gebruikersinterface moeten toonbaar zijn aan gebruikers op voor hen waarneembare wijze

Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven

Lever tekstalternatieven voor alle niet-tekstuele content, zodat die veranderd kan worden in andere vormen die mensen nodig hebben, zoals grote letters, braille, spraak, symbolen of eenvoudiger taal.

Succescriterium 1.1.1 (niveau A): Niet-tekstuele content

Alle niet-tekstuele content die aan de gebruiker wordt gepresenteerd, heeft een tekstalternatief dat een gelijkwaardig doel dient, behalve voor de hierna vermelde situaties.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Het logo heeft de alt tekst 'gemeente Deventer link naar de homepage'. Het is een logo geen link. Er is ook geen link.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/nieuws-van-de-gemeenteraad>

De foto van nieuwe raadsmedewerkers heeft als alt tekst 'vergroot deze foto link'. Het idee hier achter is dat de foto voor zienden vergroot kan worden. Voor mensen die niets zien is dit niet logisch en begrijpelijk. Pas dit ook toe bij de andere foto's bij de artikelen.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/nieuws-van-de-gemeenteraad/2020/6/25/samen-in-vergadering#main-content>

De foto bij het artikel heeft als alt tekst 'tumbmail afbeelding'. Dit is niet logisch en begrijpelijk voor iedereen.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1>

Het element (afbeelding) ik en de raad (e.a.) is gemarkeerd om genegeerd te worden door hulptechnologie.

Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media

Met een video of geluidsfragment kan je op een eenvoudige manier informatie overbrengen. Maar voor bezoekers die geen beelden kunnen zien of geluiden kunnen horen, is het belangrijk om een alternatief te hebben. Hierbij kun je denken aan tekstalternatieven, ondertiteling, audiobeschrijvingen en transcriptie. In de WCAG richtlijnen wordt onderscheid gemaakt tussen geluid (zonder beeld), bewegend beeld (zonder geluid) en video's (combinatie van beeld en geluid). Daarnaast gelden er voor eerder opgenomen audio en video andere regels dan voor live uitzendingen.

Succescriterium 1.2.1: Louter geluid en louter videobeeld (vooraf opgenomen)

Voor media met vooraf opgenomen louter-geluid en vooraf opgenomen louter-videobeeld is het volgende waar, behalve als de audio of video een media-alternatief voor tekst is en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.2.2: Ondertitels voor doven en slechthorenden (vooraf opgenomen)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle vooraf opgenomen audiocontent in gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief voor tekst is en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.2.3: Audiodescriptie of media alternatief (vooraf opgenomen)

Er wordt een alternatief geleverd voor op tijd gebaseerde media of audiodescriptie van de vooraf opgenomen videocontent geleverd voor gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief voor tekst is en duidelijk als zodanig is gelabeld.

✓ De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.2.4: Ondertitels voor doven en slechthorenden (live)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle live audio content in gesynchroniseerde media.

✓ De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.2.5: Audiodescriptie (vooraf opgenomen)

Er wordt een audiodescriptie geleverd voor alle vooraf opgenomen video_content in gesynchroniseerde media.

✓ De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Richtlijn 1.3: Aanpasbaar

Creëer content die op verschillende manieren gepresenteerd kan worden (bijvoorbeeld eenvoudiger lay-out) zonder verlies van informatie of structuur.

Succescriterium 1.3.1: Info en relaties

Informatie, structuur en relaties overgebracht door presentatie kunnen door software bepaald worden of zijn beschikbaar in tekst.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/nevenfuncties-1>

Op deze pagina staat 'binnenkort...'. Hierdoor lijkt het dat er verder niets op de pagina staat. Dit lijkt al wel aangepast te zijn in de lijst verder op.

De documenten zijn opgenomen in een tabel. Een tabel is beter voor het vergelijken van gegevens. Zet de tekst in een platte tekst.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/onderzoeken-door-de-rekenkamercommissie/onderzoek-participatiewet>

De bijlage naar het onderzoeksrapport wordt in een tabel weergegeven. Verwijs in de samenvattende tekst naar meer informatie in het pdf document.

https://gemeenteraad.deventer.nl/shares/new?node_id=144233

Presentatiekenmerken zoals 'border', 'align' of 'bgcolor' worden gebruikt. CSS moet in plaats daarvan worden gebruikt voor styling. Kunnen de presentatiekenmerken naar het CSS verplaatst worden?

Achter de invulvelden staat een vraagteken. Als je navigeert naar het vraagteken, geeft een screenreader aan: 'vraagteken link open de scripzin(?)'. De gebruiker weet dan nog niet wat de tekst is. Een screenreadergebruiker kan deze niet lezen door er naar toe te navigeren. Het zou beter zijn wanneer je op het vraagteken aangekomen bent, je daar de tekst te horen krijgt.

Wanneer je het formulier niet goed invult, krijg je geen feedback of informatie waar je iets fout heb gedaan.

Tekstgebieden moeten altijd een beschrijving hebben die expliciet aan het gebied is gekoppeld om ervoor te zorgen dat gebruikers van ondersteunende technologieën ook weten waar het gebied voor is.

Succescriterium 1.3.2: Betekenisvolle volgorde

Als de volgorde waarin content wordt gepresenteerd van invloed is op zijn betekenis, kan een correcte leesvolgorde door software bepaald worden.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1>

De koppenstructuur is niet duidelijk. Kop 1 is 'deventer.nl homepage'. Dit is het logo wat niet door linkt. Een screenreader leest dit ook zo voor. Hierdoor is het voor een screenreadergebruiker niet duidelijk dat je op de pagina van de gemeenteraad bent. De titel van de pagina is gemeenteraad Deventer. Maak hier een kop 1 van.

Op kop 2 niveau staan de nieuwsberichten, de belangrijke links en contact.

De tegels 'ik en de raad', 'zo werkt de raad' etc. hebben geen kopniveau. Iemand die blind is zoekt op koppen. Deze items worden dan ook niet gevonden. Maak hier een kop 3 van.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties>

De titel wordt voorgelezen als 'fractie-gemeente deventer'. Dit doet vermoeden dat je op een pagina bent met een overzicht van de fracties. Je moet echter nog verder navigeren en kiezen. Pas op de site <https://gemeenteraad.deventer.nl/fracties> krijg je een overzicht te zien met een link naar de betreffende pagina's.

Kan deze pagina <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties> er tussenuit? Scheelt klikken en is logischer.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/gemeentebelang-1>

Op deze pagina heeft 'gemeentebelang' een kop 1; de titel. Daaronder staat een overzicht van de leden. Het is een paragraaf. Suggestie is een kop 2 maken.

Bij contact staat het telefoonnummer. De label wordt door een screenreader uitgesproken als '14057 link'. Het is niet duidelijk dat dit een telefoonnummer is. Geef de link een duidelijk label: bel de gemeente op nummer 14057'.

Succescriterium 1.3.3: Zintuiglijke eigenschappen

Instructies die geleverd worden om content te begrijpen en te bedienen zijn niet alleen afhankelijk van zintuiglijke eigenschappen van componenten zoals vorm, kleur, omvang, visuele locatie, oriëntatie of geluid.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Achter het zoek invulveld staat een pijl (een knop). Deze knop werkt echter niet. Je kunt niet met de tab naar deze knop om deze te activeren (dit was eerder wel. Het lijkt na een aanpassing niet meer te werken).

Succescriterium 1.3.4: Weergavestand

De content beperkt de weergave en bediening niet tot een enkele presentatie-oriëntatie, zoals staand of liggend, tenzij een specifieke presentatie-oriëntatie essentieel is.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.3.5: Identificeer het doel van de input

Het doel van elk invoerveld waarmee informatie van de gebruiker wordt verzameld, kan door software worden bepaald.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

De formulieren op de onderzochte pagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Geef formulieren de juiste invoertypes.

Richtlijn 1.4.: Onderscheidbaar

Maak het voor gebruikers gemakkelijker om content te horen en te zien, waaronder door scheiding van voorgrond en achtergrond.

Succescriterium 1.4.1: Gebruik van kleur

Zorg dat alle informatie die je met kleur of vorm overbrengt ook met tekst of andere visuele hints over te brengen is. Bezoekers met een visuele beperking kunnen op die manier van alternatieven gebruik maken. Bijvoorbeeld door de tekst te laten voorlezen of om te laten zetten in braille.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Bij het niet goed invullen van formulieren wordt er geen visuele hints gegeven dat een bepaald ingevuld veld fout is. Bijvoorbeeld door deze een rode omlijning en een X te geven.

Succescriterium 1.4.2: Geluidsbediening

Als een geluidsfragment op een webpagina automatisch meer dan 3 seconden speelt, moet de bezoeker de mogelijkheid hebben om de weergave te pauzeren, stoppen of het geluidsvolume te regelen. Dit is belangrijk voor mensen die voorleessoftware gebruiken en mensen die moeite hebben om zich te concentreren op visuele content als audio zich afspeelt.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.4.3: Contrast

Zorg dat het contrast tussen voor- en achtergrondkleuren ten minste 4,5:1 is. Zo is de tekst voor iedereen goed leesbaar en kan je de boodschap op jouw pagina nog beter overdragen. Uitzonderingen hierop zijn logo's, grote afbeeldingen en titels, tekst en afbeeldingen die puur decoratief zijn.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

De onderzochte pagina's en documenten voldoen niet aan dit succescriterium.
Het contrast van voor- en achtergrondkleuren is onvoldoende.

Succescriterium 1.4.4: Herschalen van tekst

Maak het mogelijk dat jouw bezoekers de tekst tot tweehonderd procent kunnen vergroten. Uiteraard mag dit geen invloed hebben op de leesbaarheid of functionaliteit van de pagina. Tekst binnen de website moet te vergroten en verkleinen zijn middels de instellingen in de browser.

✓ De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.4.5: Afbeeldingen van tekst

Gebruik tekst in plaats van afbeeldingen met tekst. Dit heeft onder andere voordelen voor bezoekers die gebruik maken van voorleessoftware. Zo zou een afbeelding waar een titel boven staat, de titel liever als tekst worden weergegeven zodat deze makkelijk kan worden voorgelezen. Maar ook voor de vindbaarheid in zoekmachines is het slim om echte tekst te gebruiken. Er zijn een aantal uitzonderingen, denk hierbij aan teksten die onderdeel zijn van een logo of merknaam.

✗ De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Het logo op de pagina heeft als alternatieve tekst 'gemeente deventer link homepage'. Dit is niet juist. Het is een logo geen link.

Succescriterium 1.4.10: Reflow

Websites die responsive gebouwd worden, behoren ten alle tijden binnen de breedte van het beeldscherm te blijven. Zowel in landschap- als portretmodus. Hiermee voorkom je dat jouw bezoeker informatie mist.

✓ De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 1.4.11: Contrast van niet tekstuele content

Zorg dat alle elementen in de website zoals buttons, teksten en invoervelden voldoende kleurcontrast hebben. Zorg dat het contrast tussen voor- en achtergrondkleuren ten minste 3:1 is. Zo zijn elementen voor iedereen goed zichtbaar en kan je de boodschap op de pagina nog beter overdragen.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Het contrast van de voor- en achtergrondkleuren is onvoldoende.

Succescriterium 1.4.12: Tekstafstand

Zorg voor een goede verhouding tussen letterafstand, lettergrootte, regelafstand en afstand tussen alinea's. Er gelden specifieke eisen met betrekking tot de ruimte tussen de letters:

- Regelhoogte (regelafstand) tot minimaal 1,5 keer de lettergrootte
- Afstand tussen volgende alinea tot minimaal 2 keer de lettergrootte
- Letterafstand tot minimaal 0,12 keer de lettergrootte
- Woordafstand tot minimaal 0,16 keer de lettergrootte
- Het hanteren van voldoende tekstafstand bevordert de leesbaarheid van de tekst. Maar het zorgt er ook voor dat als jouw bezoekers de tekst vergroten het totaal in verhouding blijft.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

De verhoudingen lijken niet overal goed.

Succescriterium 1.4.13: Content bij hover of focus

Wanneer door via de muis of toetsenbord focus aanvullende content zichtbaar wordt en vervolgens weer wordt verborgen, gelden specifieke eisen.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Principe 2: Bedienbaar

Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijk

Om ervoor te zorgen dat websites en apps bruikbaar zijn voor iedereen is het belangrijk dat deze volledig met het toetsenbord bediend kunnen worden.

Succescriterium 2.1.1: Toetsenbord

Alle functionaliteit van de content is bedienbaar via een toetsenbordinterface zonder dat afzonderlijke toetsaanslagen aan tijd gebonden zijn, behalve als de onderliggende functie een invoer vereist die afhangt van het pad dat de gebruiker aflegt en niet alleen van de eindpunten.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Pagina's zijn niet met het toetsenbord te bedienen.

Er zitten veel tussenpagina's met alleen kopjes om door te linken. Waarom? Dit is extra klik werk. Niet altijd logisch en duidelijk.

Bijvoorbeeld ook:

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer> vervolgens komt er nog een pagina met diverse koppen bij het kopje jaarverslagen

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/jaarverslagen-rekenkamercommissie>

De formulieren zijn niet goed met het toetsenbord te gebruiken en te bedienen.

Succescriterium 2.1.2: Geen toetsenbord

Als de toetsenbordfocus met de toetsenbordinterface verplaatst kan worden naar een component van de pagina, dan kan de focus ook met alleen de toetsenbordinterface weer van dat component weg worden bewogen, en, als er meer nodig is dan de standaard pijl- of tabtoetsen of andere standaard methoden om de focus te verplaatsen, dan wordt de gebruiker geïnformeerd over de manier waarop de focus kan worden verplaatst.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 2.1.4: Enkel teken sneltoetsen

Met een sneltoets kunnen bezoekers gemakkelijk en snel navigeren naar pagina's binnen de website. Maar niet alle snelkoppelingen leveren voor alle bezoekers hetzelfde gemak op. Om te voorkomen dat bezoekers onbedoeld functies activeren, moeten de sneltoetsen instelbaar zijn. Maak het daarom mogelijk dat jouw bezoekers sneltoetsen uit kunnen schakelen, kunnen resetten of alleen actief kunnen maken als het element focus heeft.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Richtlijn 2.2: Genoeg tijd

Geef gebruikers genoeg tijd om content te lezen en te gebruiken.

Succescriterium 2.2.1: Timing aanpasbaar

Wanneer er aan een element een tijd gekoppeld zit, moet de tijdslimiet uitgezet kunnen worden, aan te passen zijn naar ten minste tien keer de originele tijdslimiet of verlengt kunnen worden. In dit laatste geval moet een bezoeker een waarschuwing krijgen voordat de tijd afloopt en een melding om met een simpele actie de tijd te verlengen. Uitzonderingen hierop zijn real-time evenementen zoals een online bieding, als de tijd van essentieel belang is zoals bij een examen of als het tijdsbestek langer is dan 20 uur.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 2.2.2: Pauzeren, stoppen, verbergen

Zorg dat alles wat beweegt, knippert, scrollt of automatisch wordt geüpdate te pauzeren, stoppen of te verbergen is. Alle bewegingen/veranderingen kunnen bezoekers namelijk afleiden met als gevolg dat ze de website beperkt kunnen gebruiken.

✓ De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Richtlijn 2.3: Toevallen en fysieke reacties

Bij mensen met epileptische aandoeningen kan een aanval worden veroorzaakt door knipperende visuele inhoud. Ontwerp daarom geen inhoud waarvan bekend is dat bezoekers er een epileptische aanval door kunnen krijgen.

Succescriterium 2.3.1: Drie flitsen of beneden drempelwaarde

Zorg dat de website niet meer dan 3 keer in een seconde flitst, tenzij het een klein gedeelte van het scherm betreft. Bij voorkeur flitsen elementen helemaal niet.

✓ De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Richtlijn 2.4: Navigeerbaar

Mensen houden van duidelijkheid. Zorg daarom dat de structuur van je website goed in elkaar zit. Zo help je bezoekers te navigeren, content te vinden en te bepalen waar ze zich bevinden op de website.

Succescriterium 2.4.1: Blokken omzeilen

Geef bezoekers de mogelijkheid om onderdelen die worden herhaald over te slaan. Denk bijvoorbeeld aan het navigatiemenu of advertenties. Door het aanbieden van skip-links stel je bezoekers in staat overbodige blokken over te slaan en sneller bij de

inhoud te komen. In plaats van links kun je ook met code een groepering aanbrengen in onderdelen van de pagina, zodat ze kunnen worden overgeslagen.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1#main-content>

De skiplink naar hoofdcontent werkt niet. De focus gaat niet naar de hoofdcontent. De vraag is wat is de hoofdcontent op deze pagina.

Succescriterium 2.4.2: Paginatitel

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

De pagina's hebben een titel die juist is. Echter er is geen script wat een duidelijke beschrijving geeft. Als je in google een zoekopdracht geeft, wordt als tekst aangegeven 'u kunt de informatie op de pagina kleiner of groter maken'. Kies voor iedere webpagina een titel die de inhoud ervan duidelijk beschrijft.

Succescriterium 2.4.3: Focus volgorde

Geef alle onderdelen van de webpagina een duidelijke focus als een bezoeker met het toetsenbord navigeert. Zorg dat er een logische volgorde is waardoor de betekenis van de inhoud overeind blijft. Alle onderdelen van de pagina moeten goed bruikbaar blijven.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 2.4.4: Linkdoel (in context)

Het doel van elke link kan bepaald worden uit enkel de linktekst of uit de linktekst samen met zijn door software bepaalde linkcontext, behalve daar waar het doel van

de link een dubbelzinnige betekenis zou kunnen hebben voor gebruikers in het algemeen.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

<https://gemeenteraad.deventer.nl/fracties>

Onder de foto staat de tekst: 'Klik voor de contactgegevens en nevenfuncties van raadsleden op de naam van de fractie'.

Het is voor mensen die niets zien niet duidelijk waar dit naar verwijst. Het is ook geen link. Pas de tekst aan naar: In de lijst hieronder kunt u de contactgegevens en nevenfuncties van de raadsleden bekijken.

Bij contact staat het telefoonnummer 14057. Een screenreader leest dit voor als '140570 link'. Het is niet duidelijk dat dit een telefoonnummer is.

Het logo heeft als alternatieve tekst 'gemeente deventer link naar de homepage'. Dit doet vermoeden dat dit een link is naar de homepage. Dat is het niet. Het doel is niet duidelijk.

Rechts midden op de pagina's zit de mogelijkheid voor feedback. Hier worden drie mogelijkheden gegeven met smiley's. De label tekst is 'goed afbeelding', 'neutraal afbeelding', 'slecht afbeelding'. Het is niet duidelijk dat dit een link is naar pagina met vervolg vragen.

Dezelfde linktekst wordt gebruikt voor linken naar verschillende bestemmingen. Gebruikers kennen het verschil misschien niet als dit niet op de een of andere manier wordt uitgelegd. Dit vindt op meerdere plekken op de site plaats.

Succescriterium 2.4.5: Meerdere manieren

Geef bezoekers minimaal twee manieren om webpagina's te bereiken. Bijvoorbeeld via het navigatiemenu en de zoekfunctie.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

De inhoudsknop (of het hamburgermenu) is op de laptop / desktop niet zichtbaar. Op een smartphone / tablet is deze wel zichtbaar en te gebruiken.

Zoeken via de sitemap lijkt wel mogelijk. Maar is niet zichtbaar.

Succescriterium 2.4.6: Koppen en labels

Koppen en labels beschrijven het onderwerp of doel.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

De koppenstructuur kan verbeterd worden. Kop 1 met een titel, kop 2 een paragraaf en kop 3 een subtekst.

Zorg voor een logische structuur van de koppen. Hierdoor kunnen bezoekers pagina's snel scannen en het helpt zoekmachines de structuur en het onderwerp van de pagina te begrijpen. Begin de pagina met een H1 kop, gevolgd door een H2 kop, die weer gevolgd kan worden door een H3 kop. Voeg een H3 toe aan het CMS.

Succescriterium 2.4.7: Focus zichtbaar

Geef bezoekers die met het toetsenbord navigeren duidelijk aan welk onderdeel de focus heeft. Door middel van een zichtbare focusing weet de bezoeker welk onderdeel van de webpagina actief is.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Het pijltje naast het zoekveld is niet geactiveerd en kan niet met het toetsenbord bereikt worden. Er is ook geen focus.

De feedback knop kan niet bereikt worden met het toetsenbord en heeft daarom ook geen focus.

Richtlijn 2.5: Input modaliteiten

Om ervoor te zorgen dat websites en apps bruikbaar zijn voor iedereen is het belangrijk dat deze met verschillende aanwijsapparaten te bedienen zijn. Een aanwijsapparaat is een invoerapparaat waarmee bezoekers de computer gebruiken en gegevens invoeren. Voorbeelden hiervan zijn een toetsenbord, muis, touchscreen, elektronisch potlood en laseraanwijzer.

Succescriterium 2.5.1: Aanwijzergebaren

Heeft de website een element waarbij naast de muisaanwijzer meer aanwijsopties zitten, dan moet er een alternatieve manier van bedienen mogelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan de pijltjestoetsen om verder of terug te gaan en de plus- en minknop of een knijpbeweging om in en uit te zoomen op de inhoud.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Het element naast het zoekveld kan niet met het toetsenbord bediend worden. De knop wordt overgeslagen en niet herkend als je een tab geeft of met de pijltjestoetsen navigeert.

Succescriterium 2.5.2: Aanwijzerannulering

Maak het mogelijk dat bezoekers een onbedoelde actie of foutieve invoer gemakkelijk ongedaan kunnen maken. De meest toegankelijke manier om de actie te annuleren is door buiten het actieve veld te klikken, gebruik te maken van de ESC toets of door de muisknop langer ingedrukt te houden.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 2.5.3: Label in naam

Zorg dat alle elementen in de website waarbij labels gebruikt worden, voorzien zijn van een tekst die het doel duidelijk omschrijft. Dit zorgt ervoor dat bezoekers weten welke actie er aan een element hangt.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

<https://dloket.deventer.nl/loket/burger/contact-formulier>

Bij het rekeninvulveld weet een screenreadergebruiker niet wat ingevuld moet worden. De screenreader leest de som niet voor.

Het element (pijl) naast het zoekveld invulveld heeft geen label. De toegankelijke naam voor dit element bevat geen zichtbare label.

Succescriterium 2.5.4: Bewegingsactivering

Maak het mogelijk dat functies die geactiveerd worden door apparaat- of gebruikersbeweging ook op een andere manier bediend kunnen worden. Bezoekers die een fysieke beweging zoals schudden of kantelen niet kunnen uitvoeren, bied je zo een alternatief om nog steeds alle functionaliteiten te gebruiken.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Principe 3: Begrijpelijk

Richtlijn 3.1: Leesbaar

Maak tekstcontent leesbaar en begrijpelijk.

Succescriterium 3.1.1: Taal van de pagina

Bepaal wat de standaard taal van de webpagina is en geef dit in de code aan. Hulptechnologie zoals bijvoorbeeld schermlezers kunnen zo de tekst op de juiste manier uitspreken. Bijkomend voordeel van het instellen van de taal is dat het bijdraagt aan de vindbaarheid van jouw website. Zoekmachines gebruiken deze informatie namelijk om te bepalen of een pagina in de zoekresultaten wordt opgenomen.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 3.1.2: Taal van onderdelen

Wanneer er specifieke onderdelen in de website in een andere taal zijn, bijvoorbeeld een quote of een gezegde, dan moet dit gedeelte van de tekst worden gemarkeerd als tekst uit een andere taal.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Richtlijn 3.2: Voorspelbaar

Door de inhoud van een webpagina in een voorspelbare volgorde te presenteren en door de werking van elementen voorspelbaar te maken, help je bezoekers de content te begrijpen. Ook een consistente vormgeving draagt hieraan bij. Maak het bezoekers makkelijk en voorkom onverwachte acties.

Succescriterium 3.2.1: Bij focus

Voorkom dat de inhoud van een pagina zomaar verandert op het moment dat een element focus krijgt. Laat grote veranderingen pas gebeuren als de bezoeker zelf actie onderneemt om deze gebeurtenis in gang te zetten.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Succescriterium 3.2.2: Bij input

Zorg dat de bezoeker op de hoogte is van de wijziging die plaats gaat vinden. Informeren betekent dat je in tekst aangeeft wat er zal gebeuren als er een optie wordt geselecteerd of een formulierveld wordt ingevuld.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

De formulieren op de onderzochte pagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Succescriterium 3.2.3: Consistente navigatie

Laat de onderdelen van de navigatie telkens in dezelfde volgorde terugkomen. Dit geldt voor het menu als hoogste niveau. Per pagina mogen wel extra niveaus (submenu's) worden toegevoegd. Een vaste volgorde maakt de website gebruiksvriendelijker voor alle bezoekers.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Laat de onderdelen van de navigatie telkens in dezelfde volgorde terugkomen. Dit geldt voor het menu als hoogste niveau. Per pagina mogen wel extra niveaus (submenu's) worden toegevoegd. Een vaste volgorde maakt de website gebruiksvriendelijker voor alle bezoekers.

Succescriterium 3.2.4: Consistente identificatie

Zorg dat je eenduidige beschrijvingen meegeeft aan onderdelen die hetzelfde doel dienen. Bijvoorbeeld teksten op knoppen of linkteksten. Door deze op consistente wijze aan te duiden, kunnen bezoekers gemakkelijker dingen (terug)vinden op de website.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer

Help gebruikers om fouten te vermijden en ze te verbeteren.

Succescriterium 3.3.1: Foutidentificatie

Toon bij een verkeerd ingevuld formulier veld waar de fout zit en beschrijf duidelijk wat er fout is.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Wanneer je een formulier niet goed invult verschijnt er een reactie. De feedback wordt door een screenreader niet herkend en gelezen. Daarnaast worden de invulvelden die verplicht zijn in te vullen niet gemarkeerd.

Succescriterium 3.3.2: Labels of instructies

Zorg dat bezoekers begrijpen welke invoer wordt verwacht in een formulierveld. Maak hiervoor gebruik van labels.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Bij het contactformulier 'mail de gemeente' staat een invulveld waar je het antwoord op de som moet invullen. Het label heeft als tekst 'rekenvraag * invulveld'. Het is voor screenreadergebruikers niet duidelijk dat hier het antwoord op een som moet komen.

Succescriterium 3.3.3: Foutsuggestie

Toon bij een verkeerd ingevuld formulier veld waar de fout zit en geef, als dat kan, een suggestie ter verbetering. Zo weet de bezoeker ook hoe de fout opgelost kan worden. De suggestie mag nooit een beveiligingsprobleem opleveren.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Zie 3.1.1. Bij een fout ingevuld formulier wordt geen suggestie gegeven ter verbetering.

Succescriterium 3.3.4: Foutpreventie (wettelijk, financieel, gegevens)

Geef bezoekers bij belangrijke acties, zoals wettelijke of financiële transacties, de mogelijkheid om het formulier te controleren, bevestigen en annuleren. Soms kan het verkeerd invullen van een formulier ingrijpende gevolgen hebben. Door bezoekers de mogelijkheid te bieden een inzending terug te trekken, help je bezoekers grote fouten voorkomen.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Bezoekers hebben bij contactformulieren geen mogelijkheid om het formulier eerst te controleren voordat dit verzonden wordt. Zodat dit eventueel nog verbeterd of geannuleerd kan worden.

Principe 4: Robuust

Content moet voldoende robuust zijn om betrouwbaar geïnterpreteerd te kunnen worden door een breed scala van user agents, met inbegrip van hulptechnologieën

Richtlijn 4.1: Compatibel

Je wilt natuurlijk dat de inhoud van een webpagina op de juiste wijze wordt weergegeven. Hiervoor is het essentieel dat de code volgens de regels van de opmaaktaal is geschreven en wordt toegepast. Zo voorkom je dat het besturingssysteem niet correct functioneert en vastloopt.

Succescriterium: 4.1.1: Parsen

Zorg dat alle code in de website correct en foutloos is opgebouwd. Door programmeertaal op de juiste wijze te gebruiken kunnen webpagina's goed gelezen worden door hulptechnologie en browsers.

De onderzochte webpagina's voldoen aan dit succescriterium.

HTML is goed opgemaakt. Zie voorgaande principes en criteria. Door aanpassingen te doen, wordt de site nog beter bruikbaar, bedienbaar en leesbaar.

Succescriterium: 4.1.2: Naam, rol, waarde

Interactieve functies, die zelf ontwikkeld zijn, moeten door hulptechnologie herkend kunnen worden. De naam, rol en waarde van de interactieve functie moet bepaald kunnen worden.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Iframes hebben geen titel of kenmerk.

Als het tekstgebied een zichtbare beschrijving heeft die het doel van het gebied aangeeft, moet deze beschrijving expliciet aan het tekstgebied worden gekoppeld, hetzij als HTML-label, hetzij met het WAI-ARIA-kenmerk 'aria-labelledby'.

Succescriterium: 4.1.3: Statusberichten

Geef veranderingen in de content aan door middel van statusberichten. Een statusbericht geeft bezoekers informatie over de resultaten van een specifieke actie.

De onderzochte webpagina's voldoen niet aan dit succescriterium.

Bij het foutief invullen van formulieren gaat dit niet goed. Zie 3.3.1.

Bijlage 1: Pagina's in de steekproef van het onderzoek

- <https://gemeenteraad.deventer.nl/>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/nieuws-van-de-gemeenteraad>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/fracties>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/nevenfuncties-1>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/gemeentebelang-1>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/pvda>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/vvd>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/groenlinks>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/d66-1>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/d66-1>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/deventer-belang>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/cda>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/denk>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/christenunie>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/deventer-sociaal>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/fracties/deventernu>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/rekenkamercommissie>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/werkwijze-rekenkamercommissie>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/jaarverslagen-rekenkamercommissie>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/onderzoeken-door-de-rekenkamercommissie>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/onderzoeken-door-de-rekenkamercommissie/onderzoek-participatiewet>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/bestuur/gemeenteraad/rekenkamer/onderzoek-digitale-dienstverlening>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/gemeenteraad-1/rekenkamer/onderzoeken-door-de-rekenkamercommissie/onderzoek-decentralisaties-sociale-domein>
- <https://gemeenteraad.deventer.nl/contact>